

663**ROZPORZĄDZENIE MINISTRA TRANSPORTU I GOSPODARKI MORSKIEJ**

z dnia 1 lipca 2000 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie wymiany praw jazdy.

Na podstawie art. 150 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. — Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. Nr 98, poz. 602, Nr 123, poz. 779 i Nr 160, poz. 1086, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 133, poz. 872, z 1999 r. Nr 106, poz. 1216 oraz z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 43, poz. 483 i Nr 53, poz. 549) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 26 kwietnia 2000 r. w sprawie wymiany praw jazdy (Dz. U. Nr 39, poz. 459) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 3:

- a) w pkt 1 wyraz „50” zastępuje się wyrazem „55”,
- b) w pkt 2 wyraz „20” zastępuje się wyrazem „23”;

2) w § 6:

- a) w pkt 2 wyrazy „1 lipca 2001 r.” zastępuje się wyrazami „1 sierpnia 2000 r.”,

b) w pkt 3:

- w lit. a) wyrazy „1 stycznia 2003 r.” zastępuje się wyrazami „1 sierpnia 2000 r.”,
- w lit. b) wyrazy „1 lipca 2004 r.” zastępuje się wyrazami „1 sierpnia 2000 r.”,
- w lit. c) wyrazy „1 stycznia 2006 r.” zastępuje się wyrazami „1 sierpnia 2000 r.”

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 sierpnia 2000 r.

Minister Transportu i Gospodarki Morskiej: *J. Widzyk***664****ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA**

z dnia 21 czerwca 2000 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad przeprowadzania szczepień ochronnych przeciwko chorobom zakaźnym.

Na podstawie art. 2 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 13 listopada 1963 r. o zwalczaniu chorób zakaźnych (Dz.U. Nr 50, poz. 279, z 1971 r. Nr 12, poz. 115, z 1974 r. Nr 47, poz. 280, z 1989 r. Nr 35, poz. 192, z 1990 r. Nr 34, poz. 198, z 1997 r. Nr 60, poz. 369, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 oraz z 2000 r. Nr 12, poz. 136) oraz art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 22 kwietnia 1959 r. o zwalczaniu gruźlicy (Dz.U. Nr 27, poz. 170, z 1974 r. Nr 47, poz. 280, z 1989 r. Nr 35, poz. 192 oraz z 1998 r. Nr 106, poz. 668) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 6 lipca 1998 r. w sprawie zasad przeprowadzania szczepień ochronnych przeciwko chorobom zakaźnym (Dz.U. Nr 94, poz. 600) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w § 1 w pkt 7 dodaje się lit. g) w brzmieniu: „g) młodzieży w 14 roku życia.”;
- 2) w § 2 skreśla się wyraz „państwowy”;
- 3) w § 7 w ust. 1 wyrazy „państwowemu terenowemu” zastępuje się wyrazem „powiatowemu”;
- 4) skreśla się § 8;
- 5) § 9 otrzymuje brzmienie:

„§ 9. Terminy przeprowadzania szczepień ochronnych, o których mowa w § 1 i 2, oraz badań, o których mowa w § 4, określa:

- 1) pisemne zawiadomienie wysłane przez przeprowadzającego szczepienie — w odniesieniu do szczepień indywidualnych,
- 2) komunikat właściwego inspektora sanitarnego podany do wiadomości w sposób dostępny dla wszystkich zainteresowanych — w odniesieniu do szczepień grupowych lub masowych.”;

6) w § 10:

- a) w ust. 1 wyrazy „właściwego zakładu opieki zdrowotnej” zastępuje się wyrazami „przeprowadzającego szczepienia”,
- b) w ust. 2 wyrazy „zakład opieki zdrowotnej” zastępuje się wyrazami „przeprowadzającego szczepienia”;

7) załączniki nr 1 i 2 do rozporządzenia otrzymują brzmienie określone w załącznikach nr 1 i 2 do niniejszego rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Zdrowia: *F. Cegielska*

Załączniki do rozporządzenia Ministra
Zdrowia z dnia 21 czerwca 2000 r.
(poz. 664)

Załącznik nr 1

P R O G R A M SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH

Program Szczepień Ochronnych (PSO) składa się z następujących części:

- * I. Kalendarz szczepień
 - A. Szczepienia dzieci i młodzieży według wieku
 - B. Szczepienia osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie
- * II. Szczepienia zalecane
 - A. Finansowane ze środków znajdujących się w budżecie Ministra Zdrowia
 - B. Nie finansowane ze środków znajdujących się w budżecie Ministra Zdrowia
- III. Informacje uzupełniające

* Szczepienia określone w częściach I oraz IIA są szczepieniami zleconymi przez Ministra Zdrowia do wykonania Kasom Chorych w rozumieniu art. 31b ust. 2 ustawy z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz.U. Nr 28, poz. 153, Nr 75, poz. 468, z 1998 r. Nr 117, poz. 756, Nr 137, poz. 887, Nr 144, poz. 929, Nr 162, poz. 1116, z 1999 r. Nr 45, poz. 439, Nr 49, poz. 483, Nr 63, poz. 700, Nr 70, poz. 777, Nr 72, poz. 802, Nr 109, poz. 1236, Nr 110, poz. 1255 i 1256 oraz z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i Nr 18, poz. 230).

I. KALENDARZ SZCZEPIEŃ (część A i B)

I. A. SZCZEPIENIA DZIECI I MŁODZIEŻY WEDŁUG WIEKU

Wiek		Szczepienie przeciw	Uwagi
I rok życia	w ciągu 24 godzin po urodzeniu	WZW typu B – domięśniowo GRUŹLICY - śródskórnymie szczepionką BCG	Szczepienie noworodków przeciw gruźlicy powinno być wykonane jednocześnie lub nie później niż w 24 godz. od szczepienia przeciw WZW typu B.
	2 miesiąc życia (po 6 tygodniach od szczepienia przeciw gruźlicy i WZW typu B)	WZW typu B – domięśniowo BŁONICY, TEŻCOWI, KRZTUŚCOWI - podskórnymie szczepionką DTP	Dwie kolejne dawki szczepienia pierwotnego przeciw WZW typu B podawane są w odstępach sześciotygodniowych, trzecia dawka uzupełniająca szczepienie podstawowe po 6 miesiącach od pierwszej dawki (cykl 0; 1; 6). Dawkę drugą szczepionki WZW typu B należy podać jednocześnie z pierwszą dawką szczepionki DTP, a dawkę trzecią – jednocześnie z trzecią dawką POLIO.
	przełom 3 i 4 miesiąca życia (po 6 tygodniach od poprzedniego szczepienia)	BŁONICY, TEŻCOWI, KRZTUŚCOWI - podskórnymie szczepionką DTP POLIOMYELITIS – podskórnymie lub domięśniowo szczepionką zabita – IPV (1, 2 i 3 typ wirusa) <i>pierwsza dawka</i>	Jako pierwszą dawkę szczepienia przeciw POLIOMYELITIS stosuje się szczepionkę zabita IPV. Podaje się ją na przełomie 3 i 4 miesiąca życia jednocześnie z drugą dawką szczepionki DTP. Pozostałe dawki szczepienia POLIO prowadzi się szczepionką żywą. Dzieciom z przeciwwskazaniami do szczepienia żywą szczepionką przeciw poliomyelitis (OPV) należy wykonać również pozostałe dawki podskórnymie szczepionką inaktywowaną (IPV) w cyklu jak szczepionką żywą.
	5 miesiąc życia (po 6 tygodniach od poprzedniego szczepienia)	BŁONICY, TEŻCOWI, KRZTUŚCOWI - podskórnymie szczepionką DTP POLIOMYELITIS – doustnie szczepionką żywą poliwalentną OPV (1, 2, i 3 typ wirusa) <i>druga dawka</i>	Trzy kolejne dawki szczepienia podstawowego DTP podawane są w odstępach sześciotygodniowych.
	przełom 6 i 7 miesiąca życia (po 6 tygodniach od poprzedniego szczepienia)	WZW typu B – domięśniowo POLIOMYELITIS – doustnie szczepionką żywą poliwalentną OPV (1, 2 i 3 typ wirusa) <i>trzecia dawka</i>	U dzieci z przeciwwskazaniami do szczepienia przeciw krztuścowi można: a) zastosować szczepionkę DT - według zaleceń producenta. Wówczas w 2 miesiącu życia trzeba podać domięśniowo szczepionkę przeciw WZW typu B, a po 6 tygodniach, jednocześnie zaszczyć pierwszą dawką DT (podskórnymie) i pierwszą dawką szczepionki POLIO (IPV – podskórnymie). Po następnych 6 tygodniach podać: drugą dawkę szczepionki DT (podskórnymie) i jednocześnie - drugą dawkę szczepionki POLIO (OPV - doustnie); b) rozważyć zastosowanie szczepionki DTaP (z bezkomórkową komponentą krztuścową) w cyklu jak DTP. Patrz również – „Informacje uzupełniające” – część III PSO
	12 miesiąc życia	GRUŹLICY - śródskórnymie szczepionką BCG	Szczepienie tylko u dzieci, które w wyniku pierwszego szczepienia BCG nie mają blizny bądź mają bliznę o średnicy mniejszej niż 3 mm. U dzieci ze słabości do choroby na gruźlicę należy wykonać próbę tuberkulinową; należy szczepić dzieci tuberkulinoujemne w dniu odczytania próby.

ciąg dalszy tabeli I. A.

2 rok życia	13-14 miesiąc życia	ODRZE - podskórną szczepionką żywą	Szczepienie podstawowe. Podawane w wywiadzie przebyte zachorowania na odrę nie jest przeciwwskazaniem do szczepienia; szczepionkę należy podać po upływie dwóch miesięcy od wyzdrowienia. Zamiaszczepionki pojedynczej przeciw odrze można podać w 13-15 miesiącu życia szczepionkę potrójną przeciw odrze, śwince i różyczce zalecaną w części IIB PSO.
	16-18 miesiąc życia	BŁONICY, TEŻCOWI, KRZTUŚCOWI - podskórną szczepionką DTP POLIOMYELITIS – doustnie szczepionką żywą poliwalentną OPV (1,2 i 3 typ wirusa) <i>czwarta dawka</i>	Czwarta dawka, uzupełniająca szczepienie podstawowe DTP i POLIO. Dzieci, które w pierwszym roku życia otrzymały dwie dawki DT, należy zaszczyć podskórną trzecią dawką DT. Dzieciom z przeciwwskazaniami do szczepienia żywą szczepionką przeciw poliomyelitisi (OPV) należy podać podskórną szczepionkę inaktywowaną (IPV).
okres przed-szkolny	6 rok życia	BŁONICY, TEŻCOWI- podskórną szczepionką DT	Pierwsza dawka przypominająca
	7 rok życia	POLIOMYELITIS - doustnie szczepionką żywą poliwalentną OPV (1,2 i 3 typ wirusa)	Dawka przypominająca. Podawane w wywiadzie przebyte zachorowania na odrę nie jest przeciwwskazaniem do szczepienia; szczepionkę należy podać po upływie dwóch miesięcy od wyzdrowienia. Zamiaszczepionki pojedynczej przeciw odrze można podać szczepionkę potrójną przeciw odrze, śwince i różyczce zalecaną w części IIB PSO.
szkole podstawowa i gimnazjum	po 6 tygodniach od szczepienia przeciw ODRZE	GRUŻLIICY- śródskórną szczepionką BCG	Szczepienie bez próby tuberkulinowej. U dzieci ze styczności z chorym na gruźlicę należy wykonać próbę tuberkulinową; należy szczepić dzieci tuberkulinoujemne w dniu odczytania próby.
	11 rok życia	POLIOMYELITIS – doustnie szczepionką żywą poliwalentną OPV (1,2 i 3 typ wirusa)	Dруга dawka przypominająca
	12 rok życia	GRUŻLIICY - śródskórną szczepionką BCG	Tylko dzieci z ujemnym wynikiem próby tuberkulinowej Mantoux. Szczepienie należy wykonać w dniu odczytania próby.
	13 rok życia	RÓŻYCZCE – podskórną	Tylko dziewczęta
	14 rok życia	WZW typu B – domięśniowo 3-krotnie w cyklu 0;1;6 miesięcy BŁONICY, TEŻCOWI - podskórną szczepionką Td	Szczepienie należy podać młodzieży rozpoczynającej naukę w gimnazjum (I lub II klasa). Nie należy szczepić osób szczepionych podstawowo w ramach szczepień zalecanych.
szkole ponadpodstawowa	18 rok życia	GRUŻLIICY - śródskórną szczepionką BCG	Dруга dawka przypominająca. Szczepienie można podać jednocześnie (tzn. w tym samym dniu) ze szczepieniem przeciwko WZW typu B.
	19 rok życia lub ostatni rok nauki w szkole	BŁONICY, TEŻCOWI - podskórną szczepionką Td	Tylko osoby z ujemnym wynikiem próby tuberkulinowej Mantoux. Szczepienie należy wykonać w dniu odczytania próby. Trzecia dawka przypominająca; nie powinna być podana wcześniej niż po upływie 3 lat od ostatniej dawki szczepionki DT lub Td.

I. B. SZCZEPIENIA OSÓB NARAŻONYCH W SPOSÓB SZCZEGÓLNY NA ZAKAŻENIE

Szczepienie przeciw	Osoby podlegające szczepieniu	Uwagi
GRUŹLICY śródkórnym szczepionką BCG	- tuberkulinoujemni studenci akademii medycznych i uczniowie policealnych szkół medycznych (w pierwszym miesiącu nauki) nie zbadani próbami tuberkulinowymi w ciągu ostatnich 12 miesięcy	Szczepienie należy wykonać w dniu odczytania próby tuberkulinowej Mantoux
WZW typu B - domięśniowo	- pracownicy wykonujący zawody medyczne o wysokim ryzyku zakażenia	Szczepienia podstawowe wg schematu: 0;1; 6 miesięcy Pojedyncze dawki przypominające: w odstępach co 5 lat tylko dla pracowników służby zdrowia narażonych w sposób szczególny na zakażenie.
BŁONICY - podskórnym szczepionką monowalentną (d, D) lub skojarzoną ze szczepionką przeciw TĘŻCOWI (Td, DT)	- osoby z bliskiego otoczenia chorych na WZW typu B i nosicieli HBV (domownicy oraz osoby przebywające w zakładach opiekuńczych, wychowawczych i zakładach zamkniętych); - osoby ze styczności z chorymi na błonice; - pracownicy służby zdrowia, personel zatrudniony w ośrodkach dla uchodźców, wytypowani funkcjonariusze policji, osoby zatrudnione na przejściach granicznych oraz przy obsłudze pasażerów w komunikacji lotniczej, kolejowej i autobusowej na trasach międzynarodowych w kierunku wschodnim, - osoby wyjeżdżające do państw, w których występują zachorowania na błonice, - osoby w wieku 20-29 lat ze wschodnich województw przygranicznych.	W szczepieniach przypominających należy podać: - osobom w wieku do 30 lat - jedną dawkę d (Td), - osobom w wieku 30 lat i starszym - jedną dawkę d (Td), a po miesiącu drugą dawkę d (Td), - dzieciom - jedną dawkę DT lub D, zaleźnie od wskazań.
TĘŻCOWI - podskórnym szczepionką zabita	ze wskazań indywidualnych osoby, które uległy zranieniu.	Liczba dawek zależna od daty i cyklu poprzedniego szczepienia; w uodpornieniu czynno-biernym podaje się także antytoksynę tężcową.
WŚCIEKLIŹNIE - domięśniowo szczepionką zabita	ze wskazań indywidualnych osoby podejrzane o zakażenie wirusem wścieklizny (pokąsane przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę, dzikie lub nieznane). Szczepienie w wytypowanych punktach szczepień przy szpitalach zakaźnych lub wojewódzkich stacjach sanitarno-epidemiologicznych.	Cykl szczepień według zaleceń producenta. W przypadku ciężkich pokąsań należy zastosować swoistą immunoglobulinę jednocześnie z pierwszą dawką szczepionki.
DUROWI BRZUSZNEMU - podskórnym szczepionką Ty lub TyTe	decyzję podejmuje wojewódzki inspektor sanitarny zaleźnie od lokalnej sytuacji epidemiologicznej.	Szczepienie podstawowe według schematu 0;1;12 miesięcy. Pojedyncze dawki przypominające: w odstępach co 3 – 5 lat.

II. A. SZCZEPIENIA ZALECANE FINANSOWANE ZE ŚRODKÓW ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W BUDŻECIE MINISTRA ZDROWIA

Szczepienie przeciw	Zalecane osobom	Uwagi
WZW typu B - domięśniowo	- przewlekle chorym o wysokim ryzyku zakażenia, - chorym przygotowywanym do zabiegów operacyjnych.*	Szczepienie podstawowe wg schematu: 0;1;6 miesięcy.

* patrz „Informacje uzupełniające” (cz. III PSO)

II. B. SZCZEPIENIA ZALECANE NIE FINANSOWANE ZE ŚRODKÓW ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W BUDŻECIE MINISTRA ZDROWIA

Szczepienie przeciw	Zalecane osobom	Szczepionki zarejestrowane w Polsce
WZW typu B - dawką domięśniowo - dawkowanie i cykl szczepień wg wskazań producenta szczepionki	- dzieciom, nie podlegającym szczepieniom obowiązkowym, - młodzieży, - osobom w wieku 20-40 lat, zwłaszcza kobietom, - osobom, które ze względu na tryb życia lub wykonywane zajęcia są narażone na zakażenia związane z uszkodzeniem ciągłości tkanek lub poprzez kontakt seksualny.	zaleca się szczepionki <i>rekombinowane</i> : ENGERIX-B (SmithKline Beecham) HB-VAX-II (Merck Sharp Dohme)
WZW typu A - dawką domięśniowo - dawkowanie i cykl szczepień wg wskazań producenta szczepionki	- dzieciom w wieku przedszkolnym, szkolnym i młodzieży; szczególnie zalecane dzieciom rozpoczynającym naukę w szkole podstawowej, które nie chorowały na WZW typu A, - osobom wyjeżdżającym do krajów rozwijających się i innych o wysokiej zapadalności na WZW typu A, - osobom zatrudnionym przy produkcji i dystrybucji żywności.	HAVRIX (SmithKline Beecham) VAQIA (Merck Sharp Dohme)
ODRZE, ŚWINCE, RÓŻYCZCE - podskórnym - jedną dawką szczepionki skojarzonej	- dzieciom w wieku 13-15 miesięcy oraz w 7 roku życia zamiast obowiązkowego szczepienia przeciw odrze; <i>podawane w wywiadzie przebycie zachorowań na odrę, świnkę lub różyczkę nie jest przeciwwskazaniem do szczepienia; szczepionkę należy podać po upływie 2 miesięcy od wyzdrowienia.</i>	zaleca się szczepionkę: MMR II (Merck Sharp Dohme)
ŚWINCE - podskórnym - jedną dawką szczepionki pojedynczej	- dzieciom od 13 miesiąca życia nie szczepionym przeciw śwince (szczepionkami skojarzonymi); <i>podawane w wywiadzie przebycie zachorowania na świnkę nie jest przeciwwskazaniem do szczepienia; szczepionkę należy podać po upływie 2 miesięcy od wyzdrowienia.</i>	<i>zawierającą atenuowany szczep świnkowy</i> Jeryl Lynn
GRYPYIE - dawkowanie i cykl szczepień według wskazań producenta szczepionki <i>Szczepionki ważne są tylko jeden rok ze względu na coroczne zmiany składu według zaleceń Światowej Organizacji Zdrowia.</i>	ze wskazań klinicznych i indywidualnych: - przewlekłe choroby (asma, cukrzyca, niewydolność układu krążenia, oddychania, nerek), - w stanach obniżonej odporności, - w podszłym wieku; ze wskazań epidemiologicznych: - pracownikom służby zdrowia, szkół, handlu, transportu, budownictwa oraz osobom narażonym na kontakty z dużą liczbą ludzi bądź pracującym na otwartej przestrzeni.	MUMPSVAX (Merck Sharp Dohme) <i>zawiera atenuowany szczep świnkowy</i> Jeryl Lynn „split” - <i>zawierające rozszczepione wiriony</i> : BEGRIVAC (Chiron Behring GmbH & Co) FLUARIX (SmithKline Beecham) VAXIGRIP (Pasteur Merieux) <i>pojednostkowe</i> : INFLUVAC (Solway Duphar B.V.) FLUVIRIN (Medeva Pharma Ltd) ISIFLUZONALE S.U. (I.S.I.S.p.A)
KLESZCZOWEMU ZAPALENIU MÓZGU - dawkowanie i cykl szczepień wg wskazań producenta szczepionki	- przebywającym na terenach o nasilonym występowaniu tej choroby; - osobom zatrudnionym przy eksploatacji lasu, stacjonującemu wojsku, rolnikom, młodzieży odbywającej praktyki oraz turystom i uczestnikom obozów i kolonii.	ENCEPUR (Chiron Behring GmbH & Co) FSME-IMMUN Inject (Baxter AG)
Zakażeniom wywołanym przez HAEMOPHILUS INFLUNZAE typ b - dawką domięśniowo lub podskórnym - dawkowanie i cykl szczepień wg wskazań producenta szczepionki	- dzieciom od drugiego miesiąca życia dla zapobiegania zapaleniom opon mózgowo-rdzeniowych, posoczniczy, zapaleniom nędogłównym itp. <i>Jeżeli szczepienie stosuje się w pierwszym roku życia dziecka, najlepiej pierwszą dawkę podać jednocześnie ze szczepionkami WZW B i DTP, drugą z DTP i POLIO (IPV), natomiast dawkę trzecią ze szczepionkami DTP i POLIO (OPV).</i>	Act-HIB (Pasteur Merieux) HIBERIX (SmithKline Beecham) HibTITER (Wyeth-Lederle Pharma GmbH) PedvaxHIB (Merck Sharp Dohme)
BŁONICY, TEŻCOWI - podskórnym - dawkowanie i cykl szczepień wg wskazań producenta szczepionki	- osobom dorosłym (szczepionym podstawowo) pojedynczo dawki przypominające co 10 lat, a nie szczepionym w przeszłości - szczepienie podstawowe.	Td (Biomed Kraków)
RÓŻYCZCE - podskórnym - dawkowanie i cykl szczepień wg wskazań producenta szczepionki	- młodym kobietom zwłaszcza pracującym w środowiskach dziecięcych (przedszkola, szkoły, szpitale, przychodnie) dla zapobiegania różyczce wrodzonej. Nie wolno szczepić w okresie ciąży. Przez trzy miesiące po szczepieniu nie należy zachodzić w ciążę.	ERVEVAX (SmithKline Beecham) RUDIVAX (Pasteur Merieux)
ZÓLTEJ GORACZCE I INNYM CHOROZOM	- wyjeżdżającym za granicę, według wymogów kraju docelowego oraz Międzynarodowych Przepisów Zdrowotnych. Szczegółowych informacji udzielają wojewódzkie stacje sanitarno-epidemiologiczne.	Wszystkie szczepionki stosowane w punktach szczepień dla wyjeżdżających za granicę są zarejestrowane w Polsce.

III. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE

A. SZCZEPIENIA PRZECIW WIRUSOWEMU ZAPALENIU WĄTROBY TYPU B (WZW typu B)

1. **Szczepienia noworodków** prowadzone są **trzema dawkami szczepionki w cyklu 0; 1; 6 miesięcy.**

Pierwsza dawka podawana jest w ciągu 24 godzin po urodzeniu (najlepiej w ciągu 12 godzin), jednocześnie ze szczepieniem przeciw gruźlicy. Druga dawka szczepienia pierwotnego - po 6 tygodniach od poprzedniej, jednocześnie ze szczepieniem przeciw błonicy, tężcowi i krztuścowi. Trzecia dawka, uzupełniająca szczepienie podstawowe – po 6 miesiącach od pierwszej dawki, jednocześnie ze szczepieniem przeciw poliomyelitis (OPV).

2. Dzieci, u których rozpoczęto szczepienia według schematu czterodawkowego (w cyklu: 0; 1; 2; 12 miesięcy), powinny być szczepione w cyklu: 0; 1; 2; 12 miesięcy.

3. Osoby narażone w sposób szczególnie na zakażenie szczepione są trzema dawkami szczepionki w cyklu: 0; 1; 6 miesięcy.

4. **Począwszy od roku 2000 wprowadza się szczepienia młodzieży w 14 roku życia (gimnazjaliści).** Szczepienie należy wykonać **dawką dla dzieci w cyklu: 0;1;6 miesięcy** w czasie nauki **w I lub II klasie** (pełny cykl szczepienia powinien być zakończony przed ukończeniem 15 roku życia).

W roku 2000 należy zaszczepić jesienią dwoma dawkami młodzież klasy II; trzecią dawkę podać należy wiosną 2001 r. (młodzieży, która ukończy 15 rok życia, przed podaniem trzeciej dawki należy zastosować szczepionkę w dawce dla dorosłych lub dla dzieci, w zależności od wskazań producenta).

Natomiast począwszy od roku 2001 szczepienia należy rozpoczynać wiosną u uczniów klasy I, podając przed wakacjami dwie dawki, a dawkę trzecią – jesienią (w klasie II).

5. Pracownikom wykonującym zawody medyczne o wysokim ryzyku zakażenia HBV, szczepionym podstawowo przed 5 laty lub wcześniej, należy podawać dawkę przypominającą co 5 lat.

Nie przewiduje się podawania dawek przypominających osobom z innych grup ryzyka.

6. Osoby dializowane powinny być bezpłatnie szczepione podwójnymi dawkami szczepionki w cyklach zalecanych przez lekarza; pozostali przewlekle chorzy, narażeni w sposób szczególnie na zakażenie, szczepieni są trzema dawkami pojedynczymi (w cyklu: 0; 1; 6 miesięcy).

7. Wyjaśnia się, że **szczepienia osób przewlekle chorych oraz przygotowywanych do zabiegów operacyjnych nie są szczepieniami obowiązkowymi** (część IIA PSO - SZCZEPIENIA ZALECANE FINANSOWANE ZE ŚRODKÓW ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W BUDŻECIE MINISTRA ZDROWIA). **Należy traktować je jako uprawnienie pacjenta.** Niedopuszczalne jest odmawianie zabiegu w przypadku rezygnacji ze szczepienia.

Wykonuje się je bezpłatnie w cyklu: 0; 1; 6 miesięcy. Przed operacją należy podać co najmniej dwie dawki, a zabieg przeprowadzić nie wcześniej niż po 2 tygodniach od drugiej dawki (tj. po 6 tygodniach od rozpoczęcia szczepień). Po 6 miesiącach od pierwszej dawki należy podać dawkę trzecią.

W przypadku podjęcia szczepień w innym cyklu, wymagającym większej ilości szczepionki, należy zapewnić bezpłatnie dwie dawki przed operacją i jedną dawkę w okresie do 12 miesięcy od rozpoczęcia szczepień; pozostałe dawki należy wykonać jako szczepienie dodatkowe (preparatem zakupionym przez pacjenta).

B. SZCZEPIENIE PRZECIW ODRZE

1. Szczepienie przypominające w 7 roku życia należy wykonać przed przypadającym w tym samym roku życia szczepieniem przeciw gruźlicy ze względu na długie gojenie się zmian po szczepieniu przeciw gruźlicy.

2. Zaleca się uzupełnienie dawki przypominającej szczepienia przeciw odrze dzieciom w 8-15 roku życia, które nie otrzymały jej we właściwym terminie.

C. SZCZEPIENIA PRZECIW ODRZE, ŚWINCE I RÓŻYCZCE

1. Szczepienie szczepionką potrójną przeciw odrze, śwince i różyczce można podać według wskazań dla szczepień zalecanych (część IIB PSO) w miejsce podstawowego szczepienia przeciw odrze w 2 roku życia oraz w miejsce uzupełniającego szczepienia przeciw odrze w 7 roku życia.
2. U dzieci, które nie są szczepione szczepionką potrójną, można zastosować **monowalentną szczepionkę przeciw śwince**, najlepiej jednocześnie ze szczepieniem przeciw odrze.

D. PRÓBY TUBERKULINOWE I SZCZEPIENIA PRZECIW GRUŻLICY

1. Próby tuberkulinowe przed szczepieniem BCG u dzieci zdrowych, nie pozostających w styczności z chorym na gruźlicę, należy wykonywać począwszy od 12 roku życia (w kalendarzu szczepień - I próba tuberkulinowa).
2. Studenci akademii medycznych i uczniowie policealnych szkół medycznych rozpoczynający naukę i nie zbadani próbami tuberkulinowymi w ciągu ostatnich 12 miesięcy powinni wykonać to badanie w pierwszym miesiącu nauki, a osoby tuberkulinoujemne - poddać się szczepieniu.

E. SZCZEPIENIA PRZECIW POLIOMYELITIS

1. Zgodnie z zaleceniami Polskiego Komitetu Certyfikacji Eradykacji Poliomyelitis, w celu wyeliminowania zachorowań towarzyszących szczepieniom, **wprowadzono dla wszystkich niemowląt szczepionkę zabitą (IPV) jako pierwszą dawkę szczepienia**. Podaje się ją **podskórnie lub domięśniowo**, na przełomie **3 i 4 miesiąca życia** (po 6 tygodniach od szczepienia poprzedniego), **jednocześnie z drugą dawką szczepienia przeciw błonicy, tężcowi i krztuścowi**.
2. Pozostałe dawki szczepienia prowadzone są szczepionką żywą (OPV) doustnie.
3. Dzieci mające przeciwwskazania do szczepienia szczepionką żywą (OPV) powinny otrzymać pozostałe dawki szczepienia szczepionką zabitą (IPV) podskórnie, w cyklu jak szczepionką żywą. Zaleca się prowadzenie tych szczepień w konsultacyjnych poradniach szczepień. Szczepionka IPV przeznaczona do szczepień kolejnymi dawkami może być zamawiana przez wojewódzkie stacje sanitarno-epidemiologiczne dla poradni konsultacyjnej lub na wniosek indywidualny.

F. SZCZEPIENIA PRZECIW BŁONICY, TĘŻCOWI I KRZTUŚCOWI

1. Szczepienia przeciw błonicy, tężcowi i krztuścowi prowadzone są szczepionką DTP, trzykrotnie w odstępach co 6 tygodni w pierwszym roku życia (szczepienie pierwotne) oraz jeden raz w 2 roku życia (szczepienie uzupełniające). Pierwsza dawka szczepionki podawana jest w 2 miesiącu życia, po 6 tygodniach od szczepienia przeciw gruźlicy i WZW B, **jednocześnie z drugą dawką szczepionki przeciw WZW B**. Druga dawka – na przełomie 3 i 4 miesiąca życia (po 6 tygodniach od szczepienia poprzedniego), **jednocześnie ze szczepionką zabitą przeciw poliomyelitis (IPV)**. Trzecia dawka – w 5 miesiącu życia (po 6 tygodniach od szczepienia poprzedniego), **jednocześnie ze szczepionką żywą przeciw poliomyelitis (OPV)**. Dawka czwarta – w **16-18 miesiącu życia, jednocześnie ze szczepionką żywą przeciw poliomyelitis (OPV)**.
2. Dzieciom z przeciwwskazaniami do szczepienia szczepionką komórkową przeciw krztuścowi, które według opinii lekarza mogłyby być szczepione szczepionką acelularną (DTPa), można podać tę szczepionkę według zaleceń producenta (szczepienie odpłatne – preparaty zarejestrowane podano w pkt I).
3. Dzieciom nie szczepionym przeciw krztuścowi z powodu przeciwwskazań, które już zostały uodpornione szczepionką DT, można, po ustąpieniu przeciwwskazań w stopniu umożliwiającym uzupełnienie odporności przeciw krztuścowi przy użyciu szczepionki acelularnej, zastosować pojedynczą szczepionkę przeciw krztuścowi (Pa) według zaleceń producenta. Szczepionka dostarczana jest tylko w drodze importu indywidualnego.

G. ORGANIZACJA SZCZEPIEŃ

1. Przeprowadzanie szczepień dzieci w wieku szkolnym na jesieni, tj. u rozpoczynających naukę, jest uzasadnione względami merytorycznymi:

- wyprzedza sezonową zwyżkę zachorowań (styczeń – maj następnego roku kalendarzowego),
- chroni dzieci w nowym środowisku przed zakażeniami kontaktowymi,
- dopiero na jesieni większość dzieci urodzonych w tym samym roku osiąga wiek wskazany w programie szczepień ochronnych.

Jeżeli duża koncentracja szczepień utrudnia ich wykonanie albo przemawiają za tym ważne względy organizacyjne, część szczepień (zwłaszcza u dzieci kończących szkoły podstawowe lub ponadpodstawowe) można przeprowadzić w I połowie roku kalendarzowego. Wówczas należy szczepić wcześniej (przed wakacjami) dzieci kończące określony wiek w danym roku kalendarzowym, tzn. **dopuszcza się wcześniejsze o około pół roku wykonywanie szczepień u dzieci w wieku szkolnym**, a nie przekładanie ich na kolejny rok kalendarzowy.

2. Określony w części IA PSO wiek dziecka należy rozumieć jak w przykładzie: *dziecko, które ukończyło 3 lata, jest w czwartym roku życia.*

H. ODSTĘPY MIĘDZY SZCZEPIENIAMI

Przypomina się, że skracanie odstępów między dawkami szczepionek bardziej pogarsza skuteczność szczepienia niż ich wydłużanie. Zgodnie z zaleceniami Komisji Epidemiologicznej Rady Sanitarno-Epidemiologicznej przy Głównym Inspektorze Sanitarnym zalecany odstęp między podaniem szczepionek nieżywych (zabitych, anatoksyn i innych) nie powinien być krótszy niż 4 tygodnie, natomiast odstęp między szczepionkami żywymi powinien wynosić nie mniej niż 6 tygodni.

Po niżej wymienionych rodzajach szczepionek można rozpocząć kolejne szczepienia po upływie co najmniej:

po podaniu szczepionki	można podać			
	żywą	zabita		
żywej	6 tyg.	4 tyg.	Szczep. żywe:	- wirusowe: OPV, przeciw odrze, śwince, różyczce, żółtej gorączce; - bakteryjne: BCG.
zabitej	4 tyg.	4 tyg.	Szczep. nieżywe: (zabite, anatoksyny i inne)	- wirusowe: IPV, przeciw WZW B i A, wściekliznie, grypie, k.z.m.; - bakteryjne: DTP, DT, Td, D, Te, TyTe, Ty, Hib i przeciw cholercze.

I. WYBRANE SZCZEPIONKI ZAREJESTROWANE W POLSCE, KTÓRE NIE ZOSTAŁY WYMIENIONE JAKO ZALECANE:

- przeciw WZWA i WZW B
TWINRIX (SmithKline Beecham)	- przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi i poliomyelitis
TETRACOQ (Pasteur Merieux)
<i>zawiera IPV oraz Pw (pełnokomórkowy)</i>
- przeciw ospie wietrznej
VARILRIX (SmithKline Beecham)	DTaP – IPV SZCZEPIONKA SSI (Statens Serum Institut)
<i>zawiera IPV oraz Pa (bezkomórkowy)</i>
- przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi i WZW B
TRITANRIX HB (SmithKline Beecham)
<i>zawiera Pw (pełnokomórkowy składnik przeciwkrztuścowy)</i>
INFANRIX HepB (SmithKline Beecham)
<i>zawiera Pa (bezkomórkowy składnik przeciwkrztuścowy)</i>	- przeciw odrze, śwince i różyczce
TRIMOVAX (Pasteur Merieux)
<i>zawiera szczep świnkowy Urabe AM-9</i>
PRIORIX (SmithKline Beecham)
<i>zawiera szczep świnkowy RIT 4385</i>
- przeciw błonicy, tężcowi i krztuścowi (acelularna)
DTaP SZCZEPIONKA SSI (Statens Serum Institut)
INFANRIX – DTPa (SmithKline Beecham)
TRIPACEL (Connaught)
<i>zawierają Pa (bezkomórkowy składnik przeciwkrztuścowy)</i>	- przeciw zakażeniom pneumokokowym
PNEUMO 23 (Pasteur Merieux)
PNEUMOVAX 23 (Merck Sharp Dohme)
	- przeciw zakażeniom haemophilus influenzae typ b i WZW B
PROCOMVAX (Merck Sharp Dohme)

WZÓR

KARTA UODPORNIEŃ

(pieczętka zakładu)	(pieczętka zakładu)	(pieczętka zakładu)	(pieczętka zakładu)	Data wezwań
od.....do.....	od.....do.....	od.....do.....	od.....do.....	
1. Nazwisko i imię..... (imię matki lub ojca)			Data urodzenia dzień miesiąc rok	
2. Zamieszkały (ta) kod pocztowy, adres				
ewent. zmiana..... kod pocztowy, adres				
3. Uczęszcza do: żłobka, przedszkola, szkoły - adres				
ewent. zmiana..... żłobka, przedszkola, szkoły - adres				

NIEPOŻĄDANE ODCZYNY POSZCZEPIENNE

Rodzaj odczynu*)	Data wystąpienia	Po jakiej szczepionce nazwa	data szczep.	Rodzaj odczynu*)	Data wystąpienia	Po jakiej szczepionce nazwa	data szczep.
ogólny/ miejscowy				ogólny/ miejscowy			

GRUŻLICA

Kontakt z gruźlicą	Kolejność	O ₁ Blizna (\$r.w milimetrach)	O ₂	I	II	poza kalendarzem: ze styczności z chorym				
od:	Data		X							
do:	Podpis wykonującego	X	X							
	Wynik		X							
Szczepienia	Data szczepienia	O noworodek								
	Nr serii, wytwórnia									
	Podpis szczepiącego									

WIRUSOWE ZAPALENIE WĄTROBY TYPU B

Wskaźniki do szczepienia**)	Nm/ Dz	Kolejna dawka	podstawowe				przypominające		UWAGI
			1	2	3	4	I	II	
	Ot.ch.	Data szczepienia							
	Ot.ns	serii szczepionki							
	Z.med.	Dawka w ml							
	Pryw.	nr serii wytwórnia							
	Inne	Podpis szczepiącego							

*) niepotrzebne skreślić

**) zaznaczyć X, zależnie od wskazań: "Nm/Dz."- niemowlęta, dzieci (wg cz.IA PSO); "Ot.Ch"- otoczenie chorego na WZW B; "Ot.ns"- z otoczenia nosiciela HBs Ag+; "Z.med."- częste iniekcje/zabiegi medyczne; "Pryw."- zalecone przez lekarza na własne życzenie; "inne"- nie wymienione wyżej;

KRZTUSIEC, BŁONICA, TĘŻEC

BŁONICA, TĘŻEC

Kolejna dawka	podstawowe				przypominające			ze wskazań indywidualnych	
	1	2	3	4	I	II	III		
Data szczepienia									
Rodzaj szczepionki									
Dawka w ml									
Nr serii wytwórnia									
Podpis szczepiącego									

POLIOMYELITIS

INNE.....

Kolejna dawka	podstawowe				przypominające		ze wskazań indywidualnych	
	1	2	3	4	I	II		
Data szczepienia								
Rodzaj szczepionki								
Dawka w ml								
Nr serii wytwórnia								
Podpis szczepiącego								

ODRA

RÓŻYCZKA

INNE.....

Kolejna dawka	podstawowe	przypominające		podstawowe	przypominające	dziewczęta	ze wskazań indywidualnych	
		I	II					
Data szczepienia								
Rodzaj szczepionki								
Dawka w ml								
Nr serii wytwórnia								
Podpis szczepiącego								

PRZECIWWSKAZANIA (przyczyna, okres: od - do)		